

«БАЙКИ ХАРКІВСЬКІ» – СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД

Соколова А. М.

Науковий керівник – ст.викл. Сергієва А.В.

Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. українознавства, тел. (057) 702-14 98)

У роботі розглянуто філософську спадщину Г. С. Сковороди і сьогодення на основі його збірки «Байки Харківські».

Ключові слова: байка, філософія, принципи життя.

Ця тема актуальна, тому що ті проблеми, які висвітлює автор у своїх творах є «вічними». Це питання досліджували Бичко А. К., Бичко І. В., Чижевський Д.І., Килименчук А. І. Мета нашої роботи – виявити основну філософську ідею Г.С. Сковороди через його творчість, та співставити її з проблематикою сьогодення.

«Байки Харківські» – це літературні шедеври, які наповнені глибокими філософськими думками. Г.С. Сковорода – справжній майстер слова, який, у цих невеликих творах, демонструє нам свій до неймовірності дивовижний та мудрий світогляд, висловлює свої суспільно-політичні думки, й так витончено і просто говорить про найважливіші речі у житті.

Григорій Савич у своїх байках пропагує любов, чесність, вірність, дружбу, справедливість, та інші дуже важливі речі, про котрі у сучасному світі люди збувають. Зараз, багато хто оцінює саме матеріальний складову людини, а не її внутрішню красу й індивідуальність, суспільство підлаштовується під якісь загально визнані стандарти та втрачає найяскравіші моменти через «погоню за кращім життям» – це ті проблеми, про які наш байкар так голосно твердить.

Філософ стверджує у байці «Бджола та Шершень» про важливість життєвого покликання і призначення людини. «Немає гіршої муки, як хворіти думками, а хворіють думки, позбавляючись природженого діла» [1, с. 3]. У цьому творі два головних героя: Бджола – символ мудрості та працьовитості, та Шершень – «се образ людей, котрі живуть крадіжкою чужого і народжені на те тільки, щоб їсти, пити і таке інше» [1, с. 3]. Сковорода все життя багато навчався та працював, та часто пригадував слова Епікура: «Подяка блаженній натурі за те, що потрібне зробила неважким, а важке непотрібним» [1, с. 3].

У байці «Баба та Гончар» розповідається про «усіх тих штукарів, котрі людину цінують по одежі, по тілу, по грошак, по хоромак, по імені, а не по її плодах життя» [1, с. 3]. Основа ідея твору «Чиж і Щиглик» – щастя у скромності і волелюбності. Чиж робить наступний висновок зі свого невдалого досвіду: «Краще вже сухар з водою, аніж цукор із бідою» [1, с. 1].

Особливо актуальною ситуацією для людей є відмова від власних бажань через те, що хтось сказав, що в нього це не вийде, або хтось дає непотрібні поради, спираючись на власний досвід. Є також ті особистості, які мріють і багато чого хочуть досягти, але нічого для цього не роблять. Цю проблематику висвітлює байка «Дві курки». «Яка користь знати, як робиться діло, коли ти сам його не зробиш? Взнати не важко, важче зробити. Наука та досвід – се одне і те ж, вона не в знанні самім живе, а в діянні. Як і робота без природженості, так і знання без роботи – мука» [1, с. 1].

А от наприклад байка «Олениця та Кабан» яскраво ілюструє значення титулів, у якій Кабан став бароном, але залишився «свинею». «Не можна начудуватися з дурнів, які зневажили і зганьбили найчесніший і неоціненний бісер добродійства лише задля того, щоб продертися до чинів, зовсім невідповідних до їхніх нахилів» [1, с. 3].

Аналізуючи філософський мотив всіх цих невеликих творів, ми можемо зробити висновок, що всі ті проблеми, які існували більше ніж двісті років назад, залишаються і сьогодні. Г.С. Сковорода чітко окреслює головні речі, які повинен дотримуватись кожен – працюй, люби, не бажай зла іншим, дотримуйся свого призначення та будь собою.

Література

1. Г. С. Сковорода «Байки Харківські». URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=3391> (дата звернення: 25.10.2022)
2. Значення філософської спадщини Г. С. Сковороди. Реферат. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/philosophy/13094/> (дата звернення: 25.10.2022).
3. Філософська та літературна спадщина Сковороди. URL: <https://parta.com.ua/ukr/composition/> (дата звернення: 25.10.2022).
4. Килименчук А. Реферат на тему: «Творчість Григорія Сковороди». URL: <https://www.academia.edu/28907054/> (дата звернення: 25.10.2022).
5. Біографія Г.С. Сковороди. URL: <http://dnppb.gov.ua/ua/informatsiyno-bibliografichni-resursy/vydatni-pedahohy/10839-2> (дата звернення: 25.10.2022).